

FÖRSVARsutskottets Betänkande 4/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av värnpliktslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 maj 2012 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av värnpliktslagen (RP 37/2012 rd) till försvarsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Timo Turkki, försvarsministeriet

- assessor Hanna Nordström och överstelöjtnant Vesa Virtanen, Huvudstaben
- ordförande Petteri Leino, Underofficersförbundet rf
- förbundsstyrelsemedlem Juha Parkkonen, Reservistförbundet rf
- huvudförtroendeman, överstelöjtnant Jari Rantala, Officersförbundet rf
- ordförande Mikko Kiviluoma, Beväringförbundet rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att värnpliktslagen ändras så att tiden för beväringstjänsten förkortas med 15 dygn.

Lagen avses träda i kraft den 1 februari 2013.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

För att beväringutbildningen ska kunna ordnas på lämpligt sätt föreslås tjänstgöringstiden bli förkortad med 15 dygn. Efter förändringen kommer tjänstgöringstiderna att vara 165, 255 och 347 dygn. Ändringen i antalet dagar införs i 37, 41, 69 och 72 § i värnpliktslagen. I lagen föreslås inga andra ändringar.

Enligt uppgift till försvarsutskottet gäller propositionen män och kvinnor som fullgör beväringstjänst. Propositionen behandlar också de

som fullgör vapenfri tjänst på lika villkor i och med att deras tjänstgöringstid förkortas lika mycket.

Genom att förkorta tjänstgöringstiden för beväringar med 15 dygn förväntar man sig kunna spara in cirka 6,5 miljoner euro främst på dagpenningar och kost. Man tror sig också kunna spara in på fastighetskostnader. Den förkortade tjänstgöringstiden tas främst från motionsutbildningen, medborgarfostran, en marsch under grundutbildningen och så kallad innestående ut-

bildning. Sparkravet drabbar inte vapen- och skjututbildningen, stridsutbildningen eller utbildningen inom specifika utbildningsgrenar.

Propositionen anses inte få några sådana betydande konsekvenser som skulle förändra grunderna för värnpliktssystemet. Den allmänna värnplikten står kvar och tjänstedugliga värnpliktiga utbildas enligt den nuvarande truppproduktionsprincipen. Kraven på truppers operativa prestationskapacitet kommer att vara oförändrade. Sakkunniga som utskottet hört påpekar att utbildningstiden för värnpliktiga som utbildas för uppgifter inom manskapet inte kan göras kortare än nu förslagna cirka fem och en halv månad utan att det får negativa konsekvenser för de krigstida truppers prestationskapacitet.

Utskottet anser det vara rätt och riktigt att tjänstgöringstiden förkortas i slutändan av beväringutbildningen som är vikt för truppuppbildning. Sakkunniga anser att beväringstjänstgöringen mot slutet medger en del spelutrymme på grund av bl.a. helger och permissioner och att den tiden kan nyttiggöras genom att omorganisera och komprimera utbildningen. Om man komprimerar tjänstgöringen minskar den disponibla tiden för utbildning med omkring 57 timmar, alltså knappa 8 utbildningsdagar.

Utskottet har beaktat de sakkunnigas kommentarer och ser närmare på vad planerna på att sätta in fler nya fältutbildare kan få för betydelse för beväringutbildningens kvalitet och de utbildades motivation. En av de centrala ambitionerna i den pågående försvarsreformen är ju att öka antalet utbildare med i snitt 2,5 per truppuppbildningsperiod (1,7 per trupp i dagens läge).

De sakkunniga fäste sig också vid relationen mellan beväringstjänstgöringen och repetitionsövningarna för reserven. Om tjänstgöringstiden

förkortas på det sätt som föreslås i propositionen förkortas också den tid som en trupp som ska bilda en krigstida trupp har tillsammans under beväringstiden och gör det ännu viktigare med en adekvat reservutbildning i framtiden. Försvarsutskottet har konsekvent betonat att en adekvat utbildning och utrustning spelar en nyckelroll för Finlands territoriella försvar. Utskottet upprepar sin tidigare ståndpunkt att det är av största vikt för försvarskapaciteten att det sätts in fler terrängdygn för beväringar och repetitionsövningar för reserven efter 2015 (FsUU 3/2012 rd, FsUU 4/2012 rd). Det är i högsta grad angeläget att återinföra 40 terrängdygn för beväringar efter 2015.

De sakkunniga tog också upp propositionens ekonomiska konsekvenser för de värnpliktiga. Deras ekonomiska och sociala villkor har förbättrats långsiktigt och planmässigt under 2000-talet. Det finns fortfarande aspekter på de värnpliktigas ekonomiska och sociala villkor som kan förbättras, t.ex. hemförlovningspenningen, pensionsintjäningen under beväringstiden och möjligheten att räkna sig tjänstgöringen till godo i studier i det civila. Den allmänna värnplikten utvecklas i enlighet med regeringsprogrammet utifrån en rapport från arbetsgruppen Siilasmaa som analyserat värnpliktens samhälleliga verkningar.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 22 maj 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jussi Niinistö /saf
vordf. Seppo Kääriäinen /cent
medl. Thomas Blomqvist /sv
Timo Heinonen /saml
Esko Kurvinen /saml
Pentti Oinonen /saf
Tuula Peltonen /sd
Eero Reijonen /cent

Mikko Savola /cent
Sofia Vikman /saml
Tuula Väättäinen /sd
Jyrki Yrttiaho /vg
ers. Ritva Elomaa /saf
Kalle Jokinen /saml
Jukka Kärnä /sd (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd O-P Jalonen.

RESERVATION

Motivering

Regeringen vill ändra värnpliktslagen och förkorta tjänstgöringstiden för beväringar med 15 dygn för alla varianter av tjänstgöringstiden. Vi anser det vara rätt och riktigt att tjänstgöringstiden förkortas i slutändan av beväringens utbildning. Det är också bra att antalet fältutbildare under grundutbildningen ökas till i snitt 2,5 per trupp.

Beväringarnas ekonomiska och sociala villkor behöver systematiskt förbättras, anser vi. Man bör omgående ta itu med förberedelser för att beväringarna åter ska få hemförlovningspenning, tjäna in pension för tjänstgöringstiden och kunna räkna sig tjänstgöringen till godo i studier i det civila.

Viktigast är det att återinföra hemförlovningspenningen. Många värnpliktiga tvingas ty sig till utkomststöd efter avslutad tjänstgöring för att till exempel kunna betala hyran. Den för-

kortade beväringstjänstgöringen sparar pengar för social- och hälsovårdsministeriet och för konsekvensens skull bör pengar för hemförlovningspenningen därför tas från den förvaltningen, inte från försvarsbudgeten.

Förslag

Vi föreslår alltså

följande omformulering av stycke 8 i betänkandemotiveringen: "Utskottet anser det viktigt att beväringarnas ekonomiska och sociala villkor målmedvetet förbättras. Förberedelser för att återinföra de värnpliktigas hemförlovningspenning, för att kunna tjäna in pension under beväringstjänstgöringen och räkna sig värnplikten till godo i studier i det civila bör inledas omgående."

Helsingfors den 22 maj 2012

Ritva Elomaa /saf
Jussi Niinistö /saf

Pentti Oinonen /saf
Jyrki Yrttiaho /vg